

Wijziging van de Mijnbouwwet (financiële zekerheid verwijdering mijnbouwwerken en investeringsaftrek)

MEMORIE VAN TOELICHTING I ALGEMEEN

1. Doel en aanleiding

Met dit wetsvoorstel worden op de eerste plaats de bepalingen uit de Mijnbouwwet ten aanzien van het verwijderen en hergebruiken van de infrastructuur die is gebruikt voor mijnbouwactiviteiten en de in dat kader te stellen financiële zekerheden verduidelijkt, geactualiseerd en aangevuld. De afgelopen decennia is een omvangrijke infrastructuur opgebouwd voor het opsporen, winnen en transporteren van aardolie en aardgas. Zowel op zee als op land leidt een natuurlijke uitputting van de aanwezige reserves of beëindiging van activiteiten anderszins tot het buiten gebruik stellen en verwijderen van de voor de olie- en gaswinning benodigde infrastructuur, tenzij er mogelijkheden zijn voor hergebruik in de transitie naar een duurzame energievoorziening. Met ontmanteling en verwijdering zijn grote bedragen gemoeid, die momenteel in totaal geraamd worden op ten minste € 7 miljard, waarvan circa twee derde offshore. Er dienen voldoende waarborgen te zijn dat mijnbouwbedrijven hiervoor de nodige financiële middelen ter beschikking kunnen stellen.

Tegelijkertijd heeft Nederland de komende decennia nog behoefte aan aardgas en verkiest het kabinet gaswinning uit de Nederlandse kleine velden, waar dit veilig en verantwoord kan en zolang aardgas in de transitiefase nog nodig is, boven gasimport (brief van 30 mei 2018 aan de Tweede Kamer over het belang van gaswinning uit de kleine velden in de energietransitie, Kamerstuk 33 529, nr. 469). Om te voorkomen dat door gebrek aan economisch perspectief, met name op het Nederlands deel van het continentaal plat, de olie- en gasinfrastructuur, voortijdig wordt ontmanteld en verwijderd en dan dus ook niet meer kan worden ingezet voor vormen van duurzame energie, moet het investeringsklimaat voldoende prikkels bieden om tot opsporing en winning van de resterende reserves over te gaan.

Om die reden de te snelle afname van de opsporing en winning van de resterende gas- en oliereserves offshore af te remmen bevat dit wetsvoorstel een verbetering van de bestaande regeling voor stimulering van mijnbouwactiviteiten op het Nederlands deel van het continentaal plat. Dat leidt er enerzijds toe dat de infrastructuur langer behouden blijft voor opsporing en winning van de resterende reserves aan koolwaterstoffen en anderzijds dat deze op langere termijn kan worden benut voor vormen van duurzame energie, daar waar zich mogelijkheden aandienen. Indien er geen mogelijkheden voor hergebruik worden voorzien, dient deze infrastructuur op verantwoorde wijze te worden ontmanteld en verwijderd. Dat zal het overgrote deel van de bestaande mijnbouwwerken betreffen.

2. Verwijderingsverplichtingen en financiële zekerheid

2.1 Algemeen

De bepalingen en procedures in de Mijnbouwwet die zien op het buiten gebruik stellen en verwijderen van mijnbouwwerken, kabels en pijpleidingen zijn voor land en zee verschillend. Om hier meer overeenstemming in aan te brengen, worden de artikelen die de verplichting tot verwijdering bevatten, gewijzigd en van toepassing voor zee en land. Daarbij wordt voorzien in een mogelijkheid tot ontheffing van de verwijderingsverplichting in verband met mogelijk hergebruik. Ook bestaande bepalingen die betrekking hebben op het stellen van financiële zekerheden in verband met de verwijderingsverplichtingen worden veralgemeniseerd. Nieuwe bepalingen introduceren een eenduidig, robuust en transparant systeem van financiële zekerheden voor de nakoming van de verwijderingsverplichtingen.

De natuurlijke personen of rechtspersonen die gezamenlijk een opsporings- of winningsvergunning houden, zijn op grond van hun overeenkomst tot operationele samenwerking (Joint Operating Agreement) verplicht om naar rato van ieders belang in die vergunning bij te dragen aan de kosten van de uitvoerder voor uitvoering van de feitelijke werkzaamheden uit hoofde van de vergunning, waaronder het verwijderen van de infrastructuur die niet meer in gebruik is. Ook moeten zij, eveneens pro rata, betalingsverplichtingen overnemen indien een van hen in gebreke blijft. Indien er één partij is die de vergunning houdt, dan rusten de verplichtingen uiteraard op die ene persoon. De uitvoerder (de persoon die de feitelijke werkzaamheden verricht of daartoe

opdracht geeft) moet financiële zekerheid stellen voor de verwijdering van een mijnbouwinstallatie (een mijnbouwwerk in oppervlaktewater), indien de minister van Economische Zaken en Klimaat dat op grond van artikel 47 van de wet verlangt. Hetzelfde geldt ten aanzien van offshore kabels en pijpleidingen, indien de minister bepaalt dat deze na beëindiging van het gebruik dienen te worden verwijderd (artikel 48). De verwijdering van mijnbouwwerken, kabels en pijpleidingen op land vloeit voort uit de zorgplicht die is gelegen in artikel 33 van de Mijnbouwwet en is verder geregeld in privaatrechtelijke afspraken tussen operators en grondeigenaren. De minister heeft hier thans niet de bevoegdheid om financiële zekerheid te vragen, hoewel ook op land het risico van een insolvable uitvoerder niet is uitgesloten. Dat geeft aanleiding de desbetreffende bepalingen zoveel als mogelijk ook op de landsituatie van toepassing te doen zijn.

Tot op heden hoefde van de bevoegdheid tot het vragen van financiële zekerheden als bedoeld in de artikelen 47 en 48 geen gebruik te worden gemaakt. De economische waarde van de resterende reserves in de ondergrond in verhouding tot de kosten van verwijdering bieden voldoende zekerheid dat die kosten gedragen kunnen worden. Voor de toekomst van de gaswinning is het perspectief thans echter wezenlijk anders dan ten tijde van de inwerkingtreding van de Mijnbouwwet in 2003. Hoewel gaswinning voorlopig blijft plaatsvinden, doen afnemende reserves en de transitie naar een duurzame energievoorziening de verwijderingsopgave sneller naderen dan tot voor kort werd voorzien. Aan de gewijzigde omstandigheden en vooruitzichten en de daarmee gepaard gaande financiële risico's moeten consequenties worden verbonden. Dit wetsvoorstel voorziet daarom in een systeem van transparante en robuuste financiële waarborgen en adequate monitoring daarvan.

Niet alleen de Staat, maar ook de uitvoerder en de medehouders van een vergunning onderling hebben er groot belang bij dat financiële risico's adequaat zijn afgedekt. De uitvoerder, die de verwijdering moet uitvoeren, wil zekerheid hebben dat hij de kosten daarvan naar rato kan doorberekenen aan zijn medehouders van de vergunning. Ook onderling hebben zij belang bij ieders financiële draagkracht, omdat, indien een van hen niet aan zijn betalingsverplichting kan voldoen, het door die partij verschuldigde bedrag pro rata wordt omgeslagen over de overige partijen in die vergunning, die daardoor voor een grotere financiële last komen te staan.

2.2 Stelsel voor financiële zekerheidsstelling

Tegen die achtergrond hebben uitvoerders op het Nederlands deel van het continentaal plat, verenigd in Nogepea, en EBN, in samenwerking met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat een stelsel van overeenkomsten ontwikkeld tot het sluiten waartoe vergunninghouders in dit wetsvoorstel worden verplicht. Dat biedt de uitvoerder en de medehouders van een vergunning onderling en uiteindelijk de Staat als begunstigde in uiterste instantie de zekerheid dat er voldoende financiële middelen zijn om de verwijderingsverplichtingen uit hoofde van de Mijnbouwwet te kunnen uitvoeren. Dit stelsel geldt vooralsnog offshore, maar zal in een op de landsituatie toegesneden opzet ook onshore ontwikkeld worden. Daarbij zal rekening worden gehouden met de op land geldende specifieke wet- en regelgeving, gemeentelijke en provinciale belangen, bestemmingsplannen en civielrechtelijke overeenkomsten tussen vergunninghouders en landeigenaren waarin vaak ook afspraken zijn gemaakt over verwijdering van mijnbouwwerken.

Om de financiële middelen voor nakoming van de verwijderingsverplichtingen, bedoeld in de artikelen 44 en 45, zeker te stellen, sluiten de uitvoerder en de medehouders van een vergunning voor het opsporen of winnen van koolwaterstoffen en de opslag van stoffen met elkaar een "Decommissioning Security Agreement" (DSA). De minister van Economische Zaken en Klimaat stelt het model voor deze overeenkomsten vast. De DSA legt onder meer de procedure vast voor het moment en de wijze waarop welke partij in een gezamenlijke gehouden vergunning in welke vorm financiële zekerheden moet stellen. De hoogte van, het tijdstip en de wijze waarop en de termijn waarvoor de zekerheid moet worden verstrekt, zijn onder meer afhankelijk van de verhouding tussen enerzijds de verwachte waarde van de bedrijfsmiddelen en de resterende olie- en gasreserves en anderzijds de verwachte kosten van verwijdering en worden jaarlijks opnieuw bezien en zo nodig bijgesteld.

Een tussen vergunninghouders en EBN te sluiten "Decommissioning Security Monitoring Agreement" ("DSMA") geeft EBN de taak en de bevoegdheid om de uitvoering van de DSA te monitoren en de minister van Economische Zaken en Klimaat te adviseren of de in dat kader te stellen en gestelde financiële zekerheden afdoende zijn. Ook het model voor de DSMA wordt door de minister vastgesteld. In gevallen waarin er gerede twijfel is of de DSA adequaat wordt uitgevoerd of de gestelde zekerheden onvoldoende waarborgen bieden, kan de minister zijn uit

hoofde van de artikelen 47 en 48 toekomstige zelfstandige bevoegdheden toepassen om financiële zekerheid van de uitvoerder te verlangen. Bij een goede uitvoering van de DSA en DSMA zal dit naar verwachting alleen hoeven te gebeuren in situaties waarin dat op basis van de relevante feiten en omstandigheden en de af te wegen belangen geboden is. De wettelijke publieke taak van EBN als neergelegd in artikel 82, eerste lid, van de wet wordt dienovereenkomstig aangevuld.

2.3 Eigendomsverkrijging EBN bij winning

Artikel 3, tweede lid, bepaalt dat de eigendom van delfstoffen door het winnen daarvan overgaat van de Staat op de vergunninghouder. Op grond van artikel 94, tweede lid, onder a, is de vergunninghouder volgens de met EBN gesloten Overeenkomsten van Samenwerking gehouden 40% van de gewonnen en beschikbare hoeveelheden koolwaterstoffen in eigendom over te dragen aan EBN. In sommige overeenkomsten van vóór de inwerkingtreding van de Mijnbouwwet is dit percentage 50%. In geval van (dreigend) faillissement kan en mag de vergunninghouder deze leveringshandeling niet meer uitvoeren, omdat hij dan waarde aan de faillissementsboedel zou onttrekken. In die gevallen loopt EBN (en derhalve de Staat) 40%, in voorkomend geval 50%, van de olie- of gasinkomsten mis. Om dit te voorkomen is in wijziging van artikel 3, tweede lid, voorzien, zodat EBN direct na de winning zonder nadere leveringshandeling haar aandeel in de gewonnen koolwaterstoffen in eigendom verkrijgt.

3. Verwijderen of hergebruiken

3.1 Algemeen

Met name offshore bereikt een aanzienlijk deel van de nu nog producerende olie- en gasvelden en de bijbehorende infrastructuur (platforms, putten, kabels en pijpleidingen) in de komende 10 tot 20 jaar het einde van de economische levensduur. Het uitgangspunt van dit wetsvoorstel is dat alle mijnbouwwerken die niet meer in werking zijn, overeenkomstig een verwijderingsplan moeten worden verwijderd. Voor het verwijderen van mijnbouwwerken en pijpleidingen op land gelden veelal privaatrechtelijke afspraken tussen mijnbouwbedrijven en grondeigenaren, waarmee rekening moet worden gehouden. Ook voor pijpleidingen, die in beginsel schoon en veilig worden achtergelaten, kunnen dergelijke verwijderingsverplichtingen gelden. Tegelijkertijd vindt er een energietransitie plaats naar een duurzamer energievoorziening. In dat kader wordt bezien of een deel van deze infrastructuur kan worden ingezet (hergebruikt) voor duurzame vormen van energie, waarbij wellicht elektrificatie van platforms noodzakelijk is. Daarbij valt te denken aan offshore windenergie, opslag en transport van CO₂ en waterstof en, in het bijzonder op land, aan geothermische energie.

Om verwachtingen, gevolgen en mogelijkheden ten aanzien van verwijderen of hergebruik van de Nederlandse olie- en gasinfrastructuur in kaart te brengen en een gezamenlijke aanpak te ontwikkelen, is in oktober 2017, op gezamenlijk initiatief van EBN en Nogepe, het Nationaal Platform voor Hergebruik & Ontmanteling, Nexstep opgericht. Het doel van Nexstep is om een veilige, duurzame, effectieve en kostenefficiënte wijze van hergebruik en verwijdering van de olie- en gasinfrastructuur te stimuleren, te coördineren en te faciliteren. Door het verzamelen, analyseren en delen van data ontstaat een geïntegreerd beeld en duidelijkheid en transparantie omtrent omvang en timing van de verwachte verwijderingsactiviteiten en mogelijkheden voor hergebruik. Een coöperatieve en gestructureerde aanpak levert een belangrijke bijdrage aan de energietransitie en reduceert de kosten voor de samenleving zonder afbreuk te doen aan een veilige en verantwoorde ontmanteling. Met nieuwe technologieën, standaardisatie, internationale "best practices" en duidelijkheid ten aanzien van regulering worden de mogelijkheden voor ander hergebruik en verwijdering in de komende jaren verder uitgewerkt.

3.2 Hergebruik voor andere doeleinden

Het is van belang dat er geen voortijdige, onomkeerbare beslissingen tot verwijdering van platforms, putten en pijpleidingen worden genomen, alvorens de mogelijkheden tot winning van de resterende kleine velden en de opties voor hergebruik goed in kaart zijn gebracht, zeker omdat er een tijdspanne bestaat tussen het einde van de olie- en gasproductie en mogelijke nieuwe toepassingen. Ingeval putten niet meer nodig zijn voor de gasproductie kan het bijvoorbeeld zinvol zijn deze op een zodanige manier buiten werking te stellen dat ze in een later stadium nog kunnen worden benut voor de ondergrondse opslag van CO₂ of waterstof. Ook moet worden bezien of en welke platforms een nieuwe functie zouden kunnen krijgen. Het elektrificeren van die platforms en aansluiting daarvan op het elektriciteitsnetwerk is een voorwaarde om ze na de gasproductie in te

kunnen zetten voor andere activiteiten als de opslag van CO₂ en de opslag en productie van waterstof. Een niet geëlektrificeerd platform heeft immers geen eigen energievoorziening meer zodra de gasproductie stopt. Elektrificatie ten tijde van de gasproductie levert bovendien een belangrijke bijdrage aan de ambities in het regeerakkoord ten aanzien van CO₂-reductie. Eveneens wordt mogelijk hergebruik van pijpleidingen voor het transport van groen gas, biogas, CO₂ of waterstof onderzocht. Ook wordt gekeken in hoeverre de offshore infrastructuur betekenis kan hebben voor de natuur en biodiversiteit. Mijnbouwlocaties op land kunnen een geschikte ondergrond hebben voor de opwekking van geothermische energie en in een warmtebehoefte voorzien, met name als zij zijn gesitueerd in de nabije omgeving van woningen, industrie of glastuinbouw.

Bij mogelijk hergebruik moet rekening worden gehouden met risico's en verplichtingen op lange termijn en zullen er duidelijke criteria en voorschriften moeten worden gehanteerd. Dat laat onverlet dat mijnbouwondernemingen, daar waar infrastructuur niet langer nuttig ingezet kan worden en er geen vooruitzichten zijn voor hergebruik, verantwoordelijk zijn voor nakoming van hun wettelijke verplichtingen om deze op een veilige en milieuvriendelijke manier te verwijderen. De voorgestelde wijziging van artikel 44 en de invoering van het nieuwe artikel 44a maken duidelijk dat verwijdering van een mijnbouwwerk dat buiten werking is de norm is, maar dat voor geheel of gedeeltelijk hergebruik ervan een ontheffing van de verplichting tot verwijdering kan worden verleend, eventueel onder het stellen van beperkingen en voorschriften. Door in deze artikelen het begrip mijnbouwwerk te hanteren, is de reikwijdte van deze artikelen ten opzichte van het bestaande artikel 44 niet meer beperkt tot mijnbouwinstallaties op zee. Voor buiten gebruik gestelde kabels en pijpleidingen wordt de in de artikelen 103 en 106 van het Mijnbouwbesluit neergelegde norm dat deze schoon en veilig kunnen worden achtergelaten, overgeheveld naar artikel 45 van de wet. In bepaalde omstandigheden kan de minister de beheerder verplichten een kabel of pijpleiding die buiten werking is gesteld te verwijderen overeenkomstig een verwijderingsplan. Het nog te wijzigen Mijnbouwbesluit en de Mijnbouwregeling zal verdere uitwerking geven aan deze artikelen.

4. Opsporing en winning van koolwaterstoffen offshore

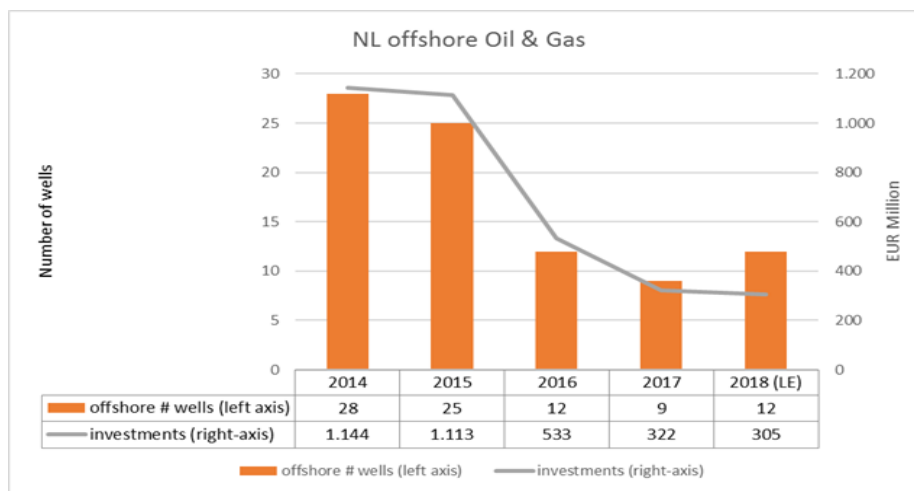
4.1 Algemeen

De brief van 30 mei 2018 aan de Tweede Kamer over het belang van gaswinning uit de kleine velden in de energietransitie (Kamerstukken II 33 529, nr. 469) benadrukt het belang van de winning van aardgas, ook als de vraag naar aardgas de komende jaren structureel wordt afgebouwd. Indien het op een veilige en verantwoorde manier kan en tegen aanvaardbare kosten, is het, gelet op de voorzienings- en leveringszekerheid, de beperking van de importafhankelijkheid en de economische bedrijvigheid, wenselijk om door te gaan met de winning. Bovendien vindt de winning van aardgas in Nederland ten opzichte van veel andere landen op een minder milieubelastende wijze en met minder CO₂-uitstoot plaats. Hoewel de individuele (bekende en vermoede) gasvoorkomens klein zijn, biedt het totaal van de nog tot productie te brengen voorkomens offshore nog steeds de potentie om voor langere tijd significante hoeveelheden en baten op te leveren. Daarvoor zijn investeringen nodig.

Door de, ook op de langere termijn verwachte, lage olie- en gasprijzen en de verslechterde concurrentiepositie van Nederland ten opzichte van omringende Noordzeelanden zijn investeringen in de opsporing en winning van koolwaterstoffen op het Nederlands deel van het continentaal plat naar een zorgwekkend laag niveau gezakt en worden er nauwelijks nieuwe voorkomens opgespoord en in productie genomen. Omdat de thans nog producerende gasvelden uitgeput zullen raken, kan cruciale infrastructuur op termijn niet meer rendabel in stand worden gehouden en zal deze worden ontmanteld en verwijderd. Het is voor de productie uit de resterende kleine gasvelden offshore echter van cruciaal belang dat deze worden aangesloten op de aanwezige infrastructuur op de Noordzee voordat deze is verdwenen. Het later opnieuw aanleggen van infrastructuur, speciaal voor de kleine velden, is niet rendabel. Naast het achterblijven van de resterende voorkomens in de ondergrond, dreigt het vertrek van operators uit Nederland en daarmee ook werkgelegenheid en technische kennis die noodzakelijk is voor geothermie en opslag van CO₂ en waterstof. Verder bestaat bij een voortijdige verwijdering van infrastructuur het risico dat de hierboven genoemde opties voor mogelijk ander gebruik nog niet voldoende zijn verkend en in kaart gebracht.

4.2 Huidige conditionele investeringsaftrek 25%

In Nederland actieve mijnbouwbedrijven dragen naast vennootschapsbelasting krachtens de Mijnbouwwet ook bepaalde specifieke afdrachten af aan de Staat, waaronder het winstaandeel. Dat leidt voor hen tot een hoge(re) effectieve belastingdruk dan voor andere ondernemingen. Sinds september 2010 kunnen mijnbouwbedrijven die investeren in bedrijfsmiddelen voor de opsporing en winning van marginale gasvoorkomens op het Nederlands deel van het continentaal plat op grond van de Mijnbouwwet 25% van het investeringsbedrag aanvullend ten laste brengen van het bedrijfsresultaat waarover zij hun afdracht van winstaandeel zijn verschuldigd. Deze investeringsaftrek is alleen van toepassing op marginale gasvoorkomens die op aanvraag van de vergunninghouder door de minister van Economische Zaken en Klimaat kunnen worden aangewezen als zij voldoen aan criteria die zijn gebaseerd op het verwachte volume en de verwachte productiviteit van het voorkomen en de afstand tot de bestaande infrastructuur. Het percentage en de grondslag voor de criteria zijn vastgelegd in de Mijnbouwwet. De criteria zijn uitgewerkt in een ministeriële regeling. Ondanks de aanvankelijk positieve effecten van deze regeling zijn investeringen in de opsporing en winning van koolwaterstoffen offshore naar een zorgwekkend laag niveau gezakt, zoals onderstaande grafiek laat zien.

4.3 Voorstel generieke investeringsaftrek 40%

In toenemende mate zijn investeringen in het overgrote deel van de resterende projecten, zelfs met de huidige investeringsaftrek, niet of nauwelijks rendabel en komen deze niet van de grond. Om de verwachte verdere versnelling in de afname van het investeringsniveau af te remmen en voortijdige ontmanteling van de infrastructuur te voorkomen, is er reden en urgentie om het Nederlandse mijnbouw klimaat op de Noordzee een nieuwe impuls te bieden. Het moet bedrijfseconomisch mogelijk worden gemaakt dat nieuwe gasvoorkomens tijdig worden opgespoord en ontwikkeld. Daarnaast is het nodig om een gelijk speelveld te houden met het concurrerende mijnbouw klimaat in het Verenigd Koninkrijk waar ook maatregelen zijn getroffen om het mijnbouw klimaat te verbeteren. In de brief van 30 mei 2018 aan de Tweede Kamer over het belang van gaswinning uit de kleine velden in de energietransitie (Kamerstukken 33 529, nr. 469) is daarom een voorstel tot wijziging van de Mijnbouwwet aangekondigd. Dat voorstel houdt in dat de huidige conditionele investeringsaftrek van 25% wordt vervangen door een investeringsaftrek van 40% voor alle nieuwe investeringen die ertoe leiden dat er meer koolwaterstoffen beschikbaar komen uit de kleine velden offshore. Dat biedt weer economisch perspectief voor de winning van koolwaterstoffen op de Noordzee en het remt de te snelle afname van de gaswinning en daardoor vroegtijdige ontmanteling van de infrastructuur op de Noordzee af. Verder benadrukt deze maatregel dat de Nederlandse overheid belang hecht aan continuering van de gaswinning. De problematiek omtrent de gaswinning in Groningen en de maatschappelijke weerstand tegen gaswinning onshore heeft het imago van het Nederlandse mijnbouw klimaat ernstig geschaad waardoor ook de animo van mijnbouwbedrijven om te investeren offshore is afgenomen. Dit voorstel zal door de Europese Commissie, op eenzelfde wijze als de in 2010 getroffen maatregel, verenigbaar moet worden geacht met de staatssteunregels van het EU-Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

In de uitvoeringspraktijk van de huidige conditionele maatregel bedraagt de tijdsduur tussen het moment van aanvraag om voor de investeringsaftrek in aanmerking te komen en het nemen van een besluit daarop vaak ruim meer dan een jaar. Dit is te wijten aan langdurige, technische discussies over interpretatie van geologische structuren in de diepe ondergrond en over

verwachtingen en onzekerheden omtrent de omvang van het produceerbare volume van het voorkomen en de productiviteit daarvan. Deze lange doorlooptijd leidt tot langdurige onzekerheid bij mijnbouwondernemingen en uitstel en zelfs afstel van investeringsbeslissingen. Het aanpakken van de technische criteria voor toepassing van de investeringsaftrek neemt deze onzekerheid weg en voorkomt onnodig tijdverlies bij het nemen van de noodzakelijke investeringsbeslissingen.

4.4 Verwachte effecten van de nieuwe investeringsaftrek

Zoals is aangegeven in de brief van 30 mei 2018 aan de Tweede Kamer en in antwoord op Kamervragen (brief van 17 augustus 2018, Kamerstuk 33 529, nr. 522) levert de voorgestelde verhoging van de investeringsaftrek 22 - 37 miljard m³ extra aardgas op. Bij een gasprijs van 15 - 20 ct/m³, leidt dat per saldo tot € 180 - 526 miljoen aan extra gasbaten voor de Staat. Na lange tijd rond een niveau van 15 ct/m³ te hebben gezweefd, bevindt de gasprijs zich momenteel op een niveau rond de 20 ct/m³. Op dit moment wordt voor de lange(re) termijn geen substantiële wijziging verwacht.

II. Artikelen

Artikel I

Onderdeel A, onder 1, onderdeel O en artikel III, onderdeel b

Dit onderdeel bevat technische wijzigingen. Het Besluit risico's zware ongevallen 1999 is op 8 juli 2015 ingetrokken en vervangen door het Besluit risico's zware ongevallen 2015. Deze verwijzing wordt bij artikel 2.17, onderdeel A, tweede lid, van het bij koninklijke boodschap van 29 juni 2018 ingediende voorstel van wet aanvulling en wijziging van de Omgevingswet, intrekking van enkele wetten over de fysieke leefomgeving, wijziging van andere wetten en regeling van overgangsrecht voor de invoering van de Omgevingswet (Invoeringswet Omgevingswet), Kamerstukken II, 34 986, vervangen door een verwijzing op wetsniveau. Dat wetsvoorstel bevat verder een wijziging van artikel 133 van de Mijnbouwwet. Met onderdeel O wordt die wijziging gecorrigeerd bij invoering van de Omgevingswet (artikel III, onderdeel b).

Onderdelen B, L, P en Q

Artikel 3, eerste lid, van de Mijnbouwwet bepaalt dat delfstoffen eigendom zijn van de Staat. Bij het winnen daarvan gaat de eigendom over op de vergunninghouder (tweede lid). Daarna levert de vergunninghouder 40% van de koolwaterstoffen aan de in artikel 81, onder a, bedoelde vennootschap, EBN (artikel 94, tweede lid, onderdeel a). Deze schakel kan gevolgen hebben in geval van (dreigend) faillissement van een mijnbouwonderneming. In die situatie mag een dergelijke leveringshandeling immers niet meer plaatsvinden. Om de aan EBN toekomende eigendom van gewonnen koolwaterstoffen zeker te stellen, wordt de eigendomsverdeling bij wet bepaald (onderdeel B), zodat een afzonderlijke eigendomsoverdracht niet meer nodig is. Met de zinsnede "dat krachtens overeenkomst voor de vennootschap geldt" wordt rekening gehouden met de situatie dat de vergunninghouder en EBN geen overeenkomst hebben gesloten. De wijziging van artikel 3 heeft dus alleen betekenis als een mijnbouwovereenkomst tussen de houder van een winningsvergunning en EBN tot stand is gekomen. Verder is van belang dat voor overeenkomsten die uitvoering geven aan het koninklijk besluit van 6 februari 1976, houdende uitvoering van artikel 12 van de Mijnwet continentaal plat ten aanzien van opsporings- en winningsvergunningen voor of mede voor aardolie of aardgas (Stb. 102) een percentage van 50% geldt (zie de artikelen 160, tweede lid, en artikel 162, tweede lid).

De wijziging in onderdeel L van artikel 94, tweede lid, onderdeel a, wordt zodanig met het gewijzigde artikel 3, tweede lid, in overeenstemming gebracht dat aanpassing van de bestaande overeenkomsten niet nodig is. De verwijzingen in de overgangsbepalingen zijn gecorrigeerd (onderdelen P en Q).

Met deze onderdelen zijn geen wijzigingen aangebracht in de voor de mijnbouwondernemingen en EBN geldende percentages voor de verdeling van investeringen, kosten en opbrengsten van bestaande overeenkomsten.

Onderdeel C

Met het huidige artikel 12, tweede lid, van de Mijnbouwwet is uitvoering gegeven aan artikel 4, derde lid, vijfde alinea, van Richtlijn 2013/30/EU van het Europees Parlement en de Raad van 12 juni 2013 betreffende de veiligheid van offshore olie- en gasactiviteiten en tot wijziging van Richtlijn 2004/35/EG (PbEU, L 178/66) waarin is gesteld dat de lidstaten gehouden zijn de vergunninghouder te verplichten "toereikende middelen aan te houden om te voldoen aan zijn financiële verplichtingen die voortvloeien uit aansprakelijkheden voor offshore olie- en gasactiviteiten". Deze bepaling ziet in samenhang met overweging 22 van richtlijn 2013/30/EU op aansprakelijkheid voor zware ongevallen in verband met de gezondheid van mensen en de milieu-aansprakelijkheid. Overweging 22 noemt deze aansprakelijkheid "nodig om de grote gevaren in de offshore olie- en gasector, name op het gebied van procesveiligheid, een veilige insluiting van koolwaterstoffen, structurele integriteit, voorkoming van brand en explosies, evacuatie, ontsnapping en redding en beperking van de milieueffecten van een zwaar ongeval aan te pakken". In artikel 12, tweede lid, van de wet zijn deze bepalingen niet alleen geïmplementeerd voor activiteiten op zee, maar tevens van toepassing op land. Artikel 12, tweede lid, stelt dat in een vergunning voor de opsporing en winning van koolwaterstoffen de omvang van de middelen

wordt bepaald die de vergunninghouder aanhoudt om te voldoen aan "aansprakelijkheden ter zake van op basis van de vergunning te verrichten activiteiten". In artikel 1, onderdeel v, van de wet zijn de zware ongevallen in overeenstemming met de richtlijn gedefinieerd, maar een aansluiting met het begrip aansprakelijkheid in artikel 12 ontbreekt. Daardoor geldt met artikel 12 een zwaarder regiem voor het aanhouden van financiële middelen dan voor de implementatie van artikel 4, derde lid, vijfde alinea, en overweging 22 van Richtlijn 2013/30/EU nodig is. Verder is van belang dat met de wijzigingen van de artikelen 47 en 48 in dit wetsvoorstel voor zee en land wordt beoogd de verplichting tot het stellen van zekerheden voor het verwijderen van mijnbouwwerken, kabels en pijpleidingen aan te scherpen. Een duidelijker afbakening met de aansprakelijkheden waarvoor krachtens artikel 12 financiële middelen aangehouden worden, is dan wenselijk, omdat het niet de bedoeling is mijnbouwondernemingen dubbel te belasten. In overeenstemming met richtlijn 2013/30/EU wordt met onderdeel A in artikel 12, tweede lid, de omschrijving van de aansprakelijkheid gewijzigd met de bewoording "aansprakelijkheden voor schade door zware ongevallen met mijnbouwwerken", zoals overweging 22 van de richtlijn dat voor ongevallen op zee en artikel 1, onderdeel v, van de wet voor ongevallen op land en zee dat bedoelt.

Onderdelen A, onder 2, E, F en N

Op het Nederlandse gedeelte van de Noordzee staan meer dan 150 voor de winning bestemde mijnbouwinstallaties, die op grond van artikel 44 van de wet moeten worden verwijderd overeenkomstig een verwijderingsplan (artikel 60, eerste lid, van het Mijnbouwbesluit). Op land geldt artikel 39, eerste lid, van het Mijnbouwbesluit. De uitvoerder stelt deze mijnbouwwerken buiten gebruik en verwijderd de installaties aan de hand van een sluitingsplan, dat uiterlijk een jaar na het staken van de winning wordt ingediend. Voor mijnbouwwerken op land en mijnbouwinstallaties die bestemd zijn voor de opsporing volstaat een melding aan de inspecteur-generaal der mijnen (de artikelen 40a, respectievelijk 59, van het Mijnbouwbesluit). De wijziging in onderdeel E brengt de voor land en zee bij en krachtens de Mijnbouwwet geldende verschillende verplichtingen en procedures meer met elkaar in overeenstemming, onder meer door onderdelen in het Mijnbouwbesluit bij wet te regelen. Bij de uitwerking in het Mijnbouwbesluit en in de Mijnbouwregeling, worden de desbetreffende bepalingen aangepast en zal rekening worden gehouden met de specifieke verschillen tussen land en zee. Het uitgangspunt is dat alle mijnbouwwerken op land en zee op een veilige en milieuvriendelijke wijze worden verwijderd en dat putten permanent worden afgesloten.

Zoals in het algemeen deel van de toelichting is aangegeven, wordt niet alleen op zee, maar ook op land, bezien of en welke mijnbouwwerken, putten of pijpleidingen, geheel of gedeeltelijk, geschikt zijn en ingezet zouden kunnen worden voor hergebruik in de energietransitie naar vormen van duurzame energievoorziening. Het gaat naar verwachting om een beperkt aantal mijnbouwwerken dat later, na het hergebruik, alsnog definitief wordt verwijderd. Dit vraagt om een nuancering van de verplichting in het huidige artikel 44 dat een mijnbouwinstallatie (op zee) die niet meer in gebruik is, wordt verwijderd. Met onderdeel E wordt de verplichting tot verwijdering gesteld aan mijnbouwwerken op zee en land (artikel 44, eerste lid) en wordt een discretionaire bevoegdheid voor hergebruik gegeven aan de minister en de minister die het mede aangaat (artikelen 44, vierde en vijfde lid, en 44a, tweede lid).

De verplichting om een mijnbouwwerk buiten gebruik te stellen en te verwijderen, richt zich tot de uitvoerder. Als uitvoerder is aangemerkt de (rechts)persoon waarbij volgens artikel 41, vierde lid, uiteindelijk de aansprakelijkheid berust (Artikel I, onderdeel A, onder 2, met betrekking tot onderdeel al). Een mijnbouwwerk dat geen opbrengst meer heeft, wordt doorgaans eerst buiten werking gesteld. Het buiten werking zijn van een mijnbouwwerk is een feitelijke situatie van een voor kortere of langere tijd niet meer als zodanig functioneren van het mijnbouwwerk. Een periode dus waarin het mijnbouwwerk "stilligt", zoals in de begripsbepaling "buiten werking" is omschreven (artikel I, onderdeel A, onder 2, met betrekking tot onderdeel aj). Dat kan zijn omdat het voorkomen om technische of economische redenen is uitgeput, maar het kan zich ook voordoen omdat de vergunninghouder op een bepaald moment de kosten van verdere opsporing, winning of opslag te hoog acht. De uitvoerder meldt binnen vier weken het buiten werking zijn van het mijnbouwwerk aan de minister (artikel 44a, eerste lid). In deze situatie, waarin het mijnbouwwerk

tijdelijk niet meer functioneert, wordt in ieder geval het boorgat zodanig afgesloten dat gassen en vloeistoffen niet zo maar uit de ondergrond kunnen komen (artikel 63 van het Mijnbouwbesluit). De installaties blijven staan. Deze situatie wordt dus onderscheiden van het (permanent) buiten gebruik stellen. De uitvoerder meldt de situatie van het buiten werking zijn of buiten werking stellen binnen vier weken (artikel 44a, eerste lid)

De uitvoerder overlegt binnen een jaar, nadat een mijnbouwwerk niet meer in werking is, een verwijderingsplan aan de minister (artikel 44, derde lid) of doet een aanvraag om ontheffing voor hergebruik van het mijnbouwwerk (artikel 44, vierde lid).

De periode van het buiten werking zijn van een mijnbouwwerk zonder besluitvorming over verwijdering of hergebruik is dus eindig.

Het verwijderingsplan gaat over het gehele mijnbouwwerk en alle te verwijderen materialen (artikel 44, tweede lid). De uitvoerder bepaalt in het verwijderingsplan hoe de installatie wordt verwijderd en het boorgat buiten gebruik gesteld, dus permanent afgesloten wordt (onderdeel E, artikel 44, derde lid, en onderdeel A, onder 2, met betrekking tot onderdeel ak).

Als alternatief voor de verwijdering kan de uitvoerder overwegen om tot een vorm van hergebruik over te gaan. Het hergebruik kan gaan om gebruik als mijnbouwwerk, bijvoorbeeld voor de opslag van CO₂ of waterstof of een verdere opsporing of winning, of hergebruik voor een geheel ander doel dan mijnbouw, bijvoorbeeld als platform voor het omzetten van elektriciteit, die met windturbines is geproduceerd, in waterstof. In het laatste geval is er in feite sprake van herbestemming, omdat het mijnbouwwerk niet meer wordt gebruikt voor een mijnbouwactiviteit. Bij hergebruik blijft de verplichting tot verwijdering bestaan om te voorkomen dat na het hergebruik objecten in zee of op land achterblijven. Ook hergebruik is derhalve een tijdelijke situatie. De ontheffing voor hergebruik is tijdelijk. Aan het eind van de periode van ontheffing, geldt de verplichting tot verwijdering alsnog worden nagekomen, hetzij uit hoofde van de Mijnbouwwet, hetzij op grond van andere regelgeving, zoals de Waterwet. Nu hergebruik van mijnbouwwerken op zee en op land in de vorm van herbestemming, dus voor een ander doel dan mijnbouw, aan de orde kan zijn, is het nodig te bezien hoe dit hergebruik zich verhoudt tot de bestaande regels in de Waterwet en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

De vergunningstelsels in de Waterwet zijn niet van toepassing op mijnbouwinstallaties die gebruikt worden voor het opsporen of winnen van delfstoffen of aardwarmte dan wel de opslag van stoffen (artikel 6.12, onderdeel d, van de Waterwet). Dit geldt op een overeenkomstige wijze voor mijnbouwwerken op land. Bij de invoering van de Mijnbouwwet is de toepasselijkheid van de Wet bodembescherming voor de mijnbouw in beginsel gehandhaafd (Kamerstukken II 1998/99, 26219, nr. 3, paragraaf 6.5). De zorgplicht (artikel 13 in samenhang met artikel 6, tweede lid, onder b, en 8, tweede lid, onder c, van de Wet bodembescherming) en de saneringsregeling gelden dan ook voor mijnbouwondernemingen. Met het huidige artikel 99, tweede lid, van de Wet bodembescherming is de rechtstreekse toepasselijkheid van de artikelen 6 tot en met 12b van de Wet bodembescherming geregeld in een algemene maatregel van bestuur onder de Mijnbouwwet (zie Kamerstukken II 1998/99, 26219, nr. 3, bladzijde 22), namelijk het Besluit algemene regels milieu mijnbouw. Regels die bij de invoering van de Omgevingswet niet wezenlijk veranderen.

Bij het hergebruik van een mijnbouwwerk op zee of op land voor een ander doel dan het opsporen of winnen van delfstoffen of aardwarmte of het opslaan van stoffen, is niet langer sprake van een ondergronds werk of een installatie waarvoor de regels van de mijnbouwregelgeving zijn bedoeld. Zodra een ondergronds werk buiten gebruik is gesteld in overeenstemming met de regels van de mijnbouwregelgeving en het bovengrondse werk op land of op zee is verwijderd, gelden de Waterwet, de Wet bodembescherming en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht onverkort. In die gevallen is de Minister van Economische Zaken en Klimaat op grond van de Mijnbouwwet niet meer bevoegd. Het is echter niet in alle gevallen evident dat artikel 6.12, onderdeel d, van de Waterwet van toepassing is bij hergebruik. Bovendien is hergebruik een tijdelijke situatie. Als een mijnbouwwerk niet meer (her)bruikbaar is, wordt het buiten gebruik gesteld en verwijderd.

Om de tijdelijke situatie van hergebruik te reguleren, wordt voorzien in een systeem van tijdelijke ontheffingen (artikel 44, vierde en vijfde lid). Zodra het hergebruik eindigt, vervalt de ontheffing en herleeft de plicht tot buiten gebruik stellen en verwijderen. Het is van belang te voorkomen dat bij hergebruik onduidelijkheden over de bevoegdheden ontstaan. Bij hergebruik van het

mijnbouwwerk voor exploitatie als mijnbouwwerk, bijvoorbeeld opslag van CO₂ of waterstof in de ondergrond, is de Minister van Economische Zaken en Klimaat bevoegd. Bij hergebruik van het mijnbouwwerk met een andere functie dan mijnbouw is de Minister van Economische Zaken en Klimaat in overeenstemming met de Minister van Infrastructuur en Waterstaat bevoegd als het mijnbouwwerk is gelegen in oppervlaktewater in beheer van het Rijk. Voor mijnbouwwerken die zich in andere wateren bevinden en mijnbouwwerken op land geldt dat een ontheffing in overeenstemming met de Minister van Binnenlandse Zaken wordt verleend. Daarbij is het gebruikelijk om bij het nemen van een besluit op het gebied van mijnbouw in het gemeentelijk ingedeelde gebied van Nederland de meest betrokken provincie en gemeente in de gelegenheid te stellen om een advies te verstrekken in verband met belangen die de provincie en gemeente aangaan, zodat af te wegen belangen en relevante feiten in beeld komen (artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht).

Het nieuwe artikel 44a, tweede lid, regelt dat de ontheffing kan worden gewijzigd of ingetrokken (onderdeel b) en een termijn kan worden gesteld voor het indienen van een verwijderingsplan (onderdeel a) als hergebruik van het mijnbouwwerk voor mijnbouwactiviteiten niet meer doelmatig is. Daarmee kan worden voorkomen dat op oneigenlijke gronden tot lengte van jaren zorg voor mijnbouwinstallaties blijft bestaan, zonder dat een wezenlijke vorm van hergebruik wordt gerealiseerd. Het stellen van een termijn voor het verwijderingsplan in onderdeel a kan nodig zijn ook in het geval dat de ontheffing ongewijzigd in stand blijft. Het is wenselijk tijdig een verwijderingsplan te ontvangen, voordat de termijn van de ontheffing afloopt.

Voor pijpleidingen en kabels op zee geldt in het huidige artikel 103, respectievelijk artikel 106, van het Mijnbouwbesluit het uitgangspunt van een verplichting tot schoon en veilig achterlaten. In het verleden bleek dit de minste nadelen voor het milieu op te leveren. Deze bepalingen worden naar de Mijnbouwwet overgebracht met het voorgestelde artikel 45. Hoewel inmiddels is gebleken dat het wenselijk is sommige kabels en pijpleidingen vanwege het ruimtegebruik te verwijderen, blijft het uitgangspunt gelden. Als de Minister van Economische Zaken en Klimaat bepaalt dat een kabel of pijpleiding verwijderd moet worden dan, zijn de regels voor mijnbouwwerken van overeenkomstige toepassing (artikel 45, tweede lid). Daarbij geldt in het gemeentelijk ingedeelde gebied (artikel 45, eerste lid, onderdeel a) een verplichting tot schoon en veilig achterlaten (artikel 45, derde lid), indien de Minister van Economische Zaken en Klimaat niet heeft verplicht de kabel of pijpleiding te verwijderen (artikel 45, tweede lid), en met de eigenaar van de grond is overeengekomen dat de kabel of pijpleiding niet wordt verwijderd (artikel 45, eerste lid, onderdeel b, en artikel 45, derde lid).

In het vierde lid is de huidige bepaling van artikel 45, tweede lid, gecontinueerd. Als geen beheerder bekend is, geldt dat de laatst bekende beheerder verantwoordelijk blijft voor nakoming van de verplichtingen in het eerste en tweede lid.

Met onderdeel N wordt voorzien in de mogelijke toepassing van bestuursrechtelijke sancties.

Onderdeel D

Artikel 35, eerste lid, onderdelen b en d, blijken in de praktijk voor zowel mijnbouwondernemingen als belanghebbenden onduidelijk. Het aanvangstijdstip is minder relevant dan de duur van de winning en het moment waarop de winning eindigt. Als een verlenging aan de orde is, zal in voorkomend geval een besluit tot instemming met wijziging van het winningsplan nodig zijn (wijziging van onderdeel b).

Verder gaat het in een winningsplan om de hoeveelheid aanwezige koolwaterstoffen die veilig kan worden gewonnen. De hoeveelheid jaarlijks te winnen delfstoffen is niet van tevoren te bepalen, maar hooguit te schatten (wijziging van onderdeel d). Het gaat om de.

Onderdelen G en H

De onderdelen G en H geven een herformulering van het bestaande artikel 47, respectievelijk artikel 48 voor het stellen van zekerheden voor de in de artikelen 44, 44a en 45 neergelegde verplichtingen. De reikwijdte is uitgebreid van mijnbouwinstallaties (op zee), respectievelijk kabels en pijpleidingen op of in het continentaal plat, naar het gehele oppervlak van zee en land voor alle

mijnbouwwerken, kabels en pijpleidingen. Daarmee vallen ook mijnbouwwerken voor de zoutwinning en geothermie binnen de reikwijdte van deze artikelen.

Onderdeel I

De mijnbouwregelgeving bevat bepalingen over het buiten gebruik stellen of hergebruiken van mijnbouwwerken, kabels en pijpleidingen. Deze regels zijn gebaseerd op artikel 49, eerste lid, van de wet. Een bredere delegatiegrondslag maakt het mogelijk om in te spelen op de mogelijkheden die zich voordoen en een adequaat regulerend kader in te stellen voor hergebruik van mijnbouwwerken. Hergebruik van een mijnbouwwerk kan niet alleen gaan over de opsporing of winning van delfstoffen en opslag in de ondergrond maar ook andere vormen van hergebruik, bijvoorbeeld het hergebruik van installaties voor het omzetten van elektriciteit naar waterstof of het hergebruik van pijpleidingen voor transport van andere stoffen dan koolwaterstoffen.

Onderdeel J en artikel III, onderdeel a

In artikel 68a is een investeringsaftrek geregeld voor de berekening van de afdracht door mijnbouwondernemingen van het winstaandeel aan de Staat. In de toelichting bij de Nota van wijziging van het tot wet verheven wetsvoorstel wijziging van de Mijnbouwwet in verband met het stimuleren van een actief gebruik van vergunningen voor opsporing, winning en opslag (Kamerstukken II 2008/09, 31479, nr. 6, toelichting bij artikel I, onderdeel E) is de werking van deze bepaling uiteengezet. Kort samengevat bedraagt de bestaande investeringsaftrek 25% en is deze alleen van toepassing op investeringen in bedrijfsmiddelen, waaronder de mijnbouwinstallatie (een mijnbouwwerk in oppervlaktewater), voor opsporing en winning van marginaal winbare voorkomens van aardgas op zee. De wijziging in dit onderdeel verhoogt de investeringsaftrek naar 40% en maakt de aftrek generiek voor investeringen in bedrijfsmiddelen voor alle mijnbouwinstallaties.

Artikel 68a, eerste lid

In het nieuwe artikel 68a is de norm dat het investeren betrekking heeft op "ten aanzien van dat voorkomen niet eerder gebruikte bedrijfsmiddelen" overgezet van het eerste lid naar het tweede lid. De term "bedrijfsmiddel(en)" wordt niet meer gehanteerd, nu deze term verder gaat dan het fiscale begrip bedrijfsmiddel van artikel 3.30 van de Wet op de inkomstenbelasting 2001, welk artikel via de schakelbepaling van artikel 68, eerste lid, van de Mijnbouwwet tevens van toepassing is voor het winstaandeel.

Om onbedoeld gebruik van de investeringsaftrek te voorkomen, worden in artikel 68a, eerste lid, verplaatsbare mijnbouwinstallaties uitgesloten. Deze installaties zijn gedurende korte periodes voor meerdere voorkomens in gebruik of worden na gebruik buiten het Nederlandse territorium ingezet. Een investeringsaftrek zou dan gelden voor een relatief korte duur van het gebruik voor het betreffende voorkomen in verhouding tot de levensduur van de mijnbouwinstallatie.

Om twee redenen is gekozen voor het begrip "mijnbouwinstallaties".

Ten eerste is dit begrip reeds gedefinieerd in de Mijnbouwwet. Artikel 1, aanhef en onderdeel o, bepaalt dat onder een mijnbouwinstallatie wordt verstaan een mijnbouwwerk dat verankerd is in of aanwezig is boven de bodem van een oppervlaktewater. Het begrip "mijnbouwwerk" is eveneens gedefinieerd. Het is volgens de definitie van artikel 1, aanhef en onderdeel n, van de Mijnbouwwet, in samenhang met artikel 2 van het Mijnbouwbesluit, een dermate ruime begrip dat daaronder alles wordt begrepen dat onder het begrip "bedrijfsmiddel" in het huidige artikel 68a valt.

Ten tweede is met het gebruik van deze term meteen de geografische reikwijdte van de faciliteit aangegeven. In het huidige artikel 68a, eerste lid, is de regeling beperkt tot investeringen aan de zeezijde. Het begrip zeezijde wordt in het voorstel niet gebruikt, omdat de begripsbepaling mijnbouwinstallatie ("verankerd is in of aanwezig is boven de bodem van een oppervlaktewater") duidelijk maakt dat de faciliteit niet geldt voor investeringen op land. De faciliteit omvat derhalve investeringen zowel binnen de 12-mijlszone – waaronder dus ook de Waddenzee en het niet op land vallende gedeelte van de vergunning Botlek – als daarbuiten, op of boven het continentale plat.

Artikel 68a, tweede lid

Het begrip investeren is omschreven in het tweede lid.

De aftrek heeft in de eerste plaats betrekking op aanschafkosten van een mijnbouwinstallatie en voortbrengingskosten (onderdeel a). De aftrek is van toepassing als de mijnbouwinstallatie wordt ingezet voor de opsporing of winning van koolwaterstoffen, maar hoeft niet alleen daar nuttig voor

te zijn. Zo is de elektrificatie van een mijnbouwinstallatie nuttig om de uitstoot van CO₂ te beperken en het aardgas voor andere doeleinden aan te wenden. Zo kan bijvoorbeeld een platform van elektromotoren worden voorzien. Dat beperkt het gebruik van aardgas jaarlijks met miljoenen m³ aardgas bij de winning.

In de tweede plaats is het bedoeling het begrip investeren niet langer te beperken tot alleen de aanschaf of voortbrenging van een mijnbouwinstallatie, maar tevens het aanbrengen van aanpassingen of verbeteringen (onderdeel b) er in onder te brengen.

Het begrip "verbetering" heeft een fiscale lading; kosten van verbetering van een mijnbouwinstallatie staan tegenover kosten van onderhoud van een mijnbouwinstallatie. De eerste categorie kosten dient op basis van de fiscale jurisprudentie, die is geweest inzake het begrip "goed koopmansgebruik" van artikel 3.25 van de Wet op de inkomstenbelasting 2001, op de balans te worden geactiveerd als onderdeel van de kostprijs of boekwaarde van het bedrijfsmiddel, en vervolgens over de nutsperiode te worden afgeschreven. De tweede categorie kosten kan ineens ten laste van het fiscale resultaat worden gebracht. De bedoelde jurisprudentie heeft tevens richtlijnen gegeven voor het onderscheid tussen verbetering en onderhoud.

Het is de bedoeling dat alleen investeringen, die leiden tot activering op de fiscale balans, leiden tot het toepassen van de investeringsaftrek. Er is derhalve gekozen voor het opnemen van de term "verbetering" om te voorkomen dat ook investeringsaftrek kan worden verkregen voor (reguliere) onderhoudskosten.

Als artikel 68a in werking treedt, geldt deze bepaling óók voor het dan lopende belastingjaar. Een mijnbouwonderneming kan voor de berekening van de investeringsaftrek in aanmerking nemen het moment waarop de Europese Commissie goedkeuring verleent voor de melding van staatssteun. Deze berekening wordt gehanteerd vanaf de inwerkingtreding van de wijziging van artikel 68a van de Mijnbouwwet, die de gebruikelijke inwerkingtreding met onmiddellijke werking zal krijgen (artikel III, onderdeel a).

Artikel 68a, derde lid

Om onbedoeld gebruik van de investeringsaftrek te voorkomen sluit het derde lid uit dat een concern, een groep van verbonden vennootschappen, twee (of meer) keren investeringsaftrek kan toepassen met betrekking tot dezelfde mijnbouwinstallatie. Dit wordt geregeld met de overeenkomstige toepassing van artikel 8, achtste lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Onderdeel a van dat artikel is niet van overeenkomstige toepassing verklaard, omdat in dit onderdeel de verwerving van een onderneming tegen uitreiking van aandelen wordt uitgesloten en daarvan kan bij de investeringsaftrek van artikel 68a sowieso geen sprake zijn.

Artikel 68a, vierde en vijfde lid

Deze bepalingen zijn overgenomen uit het huidige artikel 68a, derde en vierde lid.

Artikel 68b

Deze bepaling is in overeenstemming gebracht met de wijziging van artikel 68a.

Onderdeel K

Artikel 82 van de Mijnbouwwet regelt welke taken de aangewezen vennootschap, EBN, heeft. De bestaande beschreven taken zijn onvoldoende om zicht te hebben op de uitvoering van het systeem van overeenkomsten tussen de mijnbouwondernemingen over het stellen van zekerheden de door deze ondernemingen, zo nodig, aan de Staat te stellen zekerheden en de financiële hoedanigheid van de betrokken mijnbouwondernemingen. Met artikel 82, eerste lid, onderdeel c, krijgt EBN de taak overeenkomsten te sluiten, te begeleiden, te bewaken en te monitoren, die EBN in staat stellen om zicht te houden op het systeem van overeenkomsten tussen de mijnbouwondernemingen. In onderdeel d wordt EBN opgedragen de minister inlichtingen te verstrekken over de vaststelling, toepassing en uitvoering van de overeenkomsten en de aard en omvang van de door de vergunninghouder gestelde of te stellen zekerheden. Deze informatie kan gevraagd en ongevraagd aan de minister worden vertrekt als daartoe aanleiding bestaat (onderdeel e). Deze inlichtingen heeft de minister nodig om te kunnen bepalen of toepassing van de artikelen 47 en 48 van de wet aan de orde is.

Onderdeel M en artikel II

De nieuwe paragraaf 5.2.4 regelt het systeem van overeenkomsten dat strekt tot zekerheid voor de nakoming van de verwijderingsverplichtingen, bedoeld in de artikelen 44 en 45. Het systeem

betreft overeenkomsten tussen de personen onderling die de vergunning houden en tussen die personen en de vennootschap die krachtens artikel 82, eerste lid, is aangewezen en in afdeling 5.2 de vennootschap wordt genoemd (artikel 81, onderdeel a). Het sluiten van deze overeenkomsten wordt verplicht voor natuurlijke personen of rechtspersonen die een vergunning hebben voor het opsporen, winnen of opslaan van koolwaterstoffen (artikel 97c). Paragraaf 5.2.4 ziet derhalve niet op personen die andere delfstoffen of aardwarmte opsporen of winnen. Dat laat onverlet de toepasbaarheid van de artikelen 47 en 48 op deze personen.

In artikel 97d is het systeem van overeenkomsten voor de nakoming van de verwijderingsverplichtingen neergelegd in een wettelijke verplichting tot het aangaan van overeenkomsten die zijn vormgegeven volgens bij ministeriële regeling vastgelegd modellen (vierde lid).

Het eerste lid regelt het geval dat één persoon houder is van de vergunning. Deze persoon tekent met de vennootschap, EBN, een overeenkomst (Decommissioning Security Monitoring Agreement) tot monitoring door de vennootschap, EBN en stelt, indien dat nodig blijkt, in voorkomend geval, zekerheid. Deze zekerheid wordt beheerd door een op te richten stichting waardoor de nakoming van de verplichting tot verwijdering is gegarandeerd.

Het tweede lid is van toepassing op de onderlinge verhouding tussen meerdere personen, die gezamenlijk een vergunning houden. Eén van deze vergunninghouders personen is de aangewezen persoon. De aangewezen persoon draagt, uiteindelijk, als laatste onderneming, alle verplichtingen (zie artikel 41, vierde lid).

Dit lid regelt voor iedere persoon die tezamen met andere de vergunning houdt de verplichting om onderling een overeenkomst te sluiten en elkaar zekerheid te verschaffen (Decommissioning Security Agreement). Dit voorkomt dat de aangewezen persoon de kosten van de verplichting tot verwijdering uiteindelijk alleen moet dragen in het geval dat de andere personen niet meer tot betalen in staat zouden zijn.

Het derde lid regelt de begeleiding, bewaking en monitoring door de vennootschap, EBN, indien de vergunning wordt gehouden door meerdere personen. EBN tekent met al deze personen een overeenkomst tot begeleiding, bewaking en monitoring en zij worden met deze bepaling daartoe verplicht.

Naast de overeenkomsten, bedoeld in het eerste tot en met derde lid, regelt het vierde lid model een overeenkomst tot het oprichten van een stichting, die zoals hiervoor vermeld, de gestelde zekerheden gaat beheren. Een stichting (met de nodige financiële middelen) wordt opgericht als een vergunninghouder een vorm van zekerheid stelt. Dit kan voortkomen uit de overeenkomst gesloten tussen partijen (de DSA) of uit een verplichting tot zekerheidsstelling bepaald door de minister met toepassing van artikel 47 of artikel 48.

Na ondertekening van de overeenkomsten kunnen deze alleen worden gewijzigd of ontbonden met instemming van de minister (het vijfde lid). In de modelovereenkomsten wordt bepaald dat de partij die een vergunning of een deel daarvan overdraagt ook al zijn rechten en verplichtingen uit hoofde van de DSA en DSMA overdraagt (contractovernemering). Totdat de overnemende partij afdoende zekerheid heeft gesteld, blijft de overdragende partij aansprakelijk voor zijn zekerheidsstelling als ware er geen overdracht. Zo nodig kan de minister in geval van een overdracht ook gebruik maken van zijn bevoegdheid op grond van artikel 20, eerste lid, van de Mijnbouwwet om aan zijn toestemming voor overdracht van een vergunning voorschriften te verbinden of deze onder beperkingen te verlenen. Een voorwaarde kan zijn dat de toestemming voor de overdracht pas effectief is op het moment dat alle rechten en verplichtingen uit het onderhavige stelsel van financiële zekerheden zijn overgegaan op de overnemende partij.

Artikel 97e bevat een "change of control"-bepaling. Als een wezenlijke wijziging optreedt in de zeggenschap van de operator of een medevergunninghouder, dan kan die wijziging gevolgen hebben voor een te stellen of gestelde financiële zekerheid. Het eerste lid stelt de verplichting om binnen vier weken de minister op de hoogte te stellen van wijzigingen in de zeggenschap die betrekking hebben op de helft of meer van de stemrechten of de benoeming, schorsing of ontslag van de helft of meer van de bestuurders of commissarissen. Deze wijzigingen kunnen gestelde financiële zekerheden zoals borgstellingen, bankgaranties, pandrechten op vorderingen en concerngaranties negatief beïnvloeden. In dat geval is een nieuwe toets noodzakelijk en zo nodig wordt een gestelde financiële zekerheid aangepast aan de nieuwe situatie. Deze verplichting is gesteld om het belang van de vennootschap, de Staat en medevergunninghouders te borgen. Voor een wijziging in de zeggenschapsverhoudingen in enige omvang zijn doorgaans specifieke rechtshandelingen nodig. Tot het moment van melding ligt de verantwoordelijkheid bij de vergunninghouder. Als een melding niet wordt gedaan of niet binnen de termijn van vier weken is gedaan, is de rechtshandeling aangegaan in strijd met een dwingende wetsbepaling. Dit kan aanleiding geven tot het inroepen van de nietigheid van de betrokken rechtshandeling tot wijziging

van de zeggenschap (artikel 40, tweede lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek). Bijvoorbeeld, als blijkt dat de wijziging in zeggenschap bedoeld is om de verplichtingen tot het verwijderen van mijnbouwwerken, kabels, respectievelijk of pijpleidingen, bedoeld in de artikelen 44 en 45, te ontlopen kan met toepassing van de artikelen 47 en 48 financiële zekerheid worden geëist. Met de wijziging in artikel II kan zo nodig in strafrechtelijke zin worden opgetreden. Met het tweede lid is verduidelijkt dat ook in het geval de betrokken rechtshandeling tijdig is gemeld niettemin een wijziging van de zeggenschap ertoe kan leiden dat zekerheid gesteld moet worden, bijvoorbeeld indien zekerheden mogelijk worden onttrokken aan een vennootschap die een verplichting heeft om een boorgat buiten gebruik te stellen of als een vennootschap zich onttrekt aan afspraken met andere partijen tot hergebruik van een mijnbouwinstallatie.

Ook in een dergelijk geval kan de minister met toepassing van de artikelen 47 en 48 het stellen van financiële zekerheid eisen of in het geval dat al een zekerheid is gesteld aanpassing eisen. Bij onvoldoende resultaat kan alsnog een last onder dwangsom of bestuursdwang worden opgelegd. De verwachting is dat de Staat van deze bepalingen geen gebruik hoeft te maken wanneer een degelijk stelsel van overeenkomsten tussen de mijnbouwondernemingen onderling en met EBN tot stand wordt gebracht en adequaat wordt uitgevoerd.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,